

Sygn. akt: **IC 809/19**

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2019 roku

Sąd Rejonowy w Golubiu-Dobrzyniu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	sędzia Karolina Głazińska-Izdebska
Protokolant:	sekretarz sądowy Krzysztof Kordas

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 października 2019 roku w G.-D.

sprawy z powództwa:

(...) S.A. w B.

przeciwko:

A. M.

o zapłatę

1. oddała powództwo,
2. kosztami procesu obciąża powoda.

sędzia

Karolina Głazińska-Izdebska

Sygn. akt IC 809/19

UZASADNIENIE

Pełnomocnik powoda (...) S.A. w B. w dniu 26 lipca 2019 roku wniósł pozew przeciwko pozwanej A. M., domagając się zapłaty na rzecz powoda kwoty 5.748,57 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie liczonymi od dnia 12 lipca 2019 roku do dnia zapłaty. Ponadto wniósł również o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu pełnomocnik wskazał, że pozwana zobowiązała się poprzez podpisanie weksla w dniu 31 marca 2017 roku do zapłaty dnia 11 lipca 2019 roku kwoty 5.748,57 zł. Z tego względu powód wezwał pozwaną w dniu 11 czerwca 2019 roku do wykupu weksla, czego pozwana nie uczyniła. Do pozwu załączono oryginał weksla.

W dniu 6 sierpnia 2019 roku stwierdzono brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, wezwano powoda do uiszczenia brakującej opłaty od pozwu.

Pismem z 2 stycznia 2019 roku pełnomocnik powoda sprecyzował żądanie pozwu, wskazując, iż wnosi o zasądzenie należności z odsetkami ustawowymi za opóźnienie (k. 15). Nadto przedłożył umowę pożyczki.

Z uwagi na brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, zarządzeniem z dnia 2 września 2019 roku sprawę zakreślono w rep. Nc i wpisano w Rep. C – postępowanie zwykłe.

Sąd ustalił, co następuje:

A. M. w dniu 31 marca 2017 roku zawarła z (...) S.A. w formie pisemnej umowę pożyczki gotówkowej nr (...). Całkowita kwota pożyczki wynosiła 7.500 zł. Całkowita kwota do zapłaty z tytułu umowy wynosiła 16.164,00 zł. Pozwana zobowiązała się ją spłacić w 36 ratach w wysokości po 449,00 zł każda. Na koszty kredytu składały się: opłata przygotowawcza w kwocie 129,00 zł, prowizja w kwocie 6.259,00 zł oraz wynagrodzenie z tytułu przyznania na wniosek pozwanej usługi (...) w wysokości 1.100,00 zł. Uprawnienia z tytułu usługi (...) obejmowały jednorazowe w całym okresie kredytowania skorzystanie z bezpłatnego odroczenia maksymalnie dwóch kolejnych terminów płatności rat („odroczenie rat”) albo bezpłatnego obniżenia o 50% maksymalnie czterech kolejnych rat („obniżenie rat”), przy czym częściowo obniżone raty, bądź odroczone raty musiały zostać spłacone w dodatkowym okresie kredytowania. Zgodnie z warunkami umowy pożyczka została oprocentowana według stałej stopy procentowej w wysokości 9,67% w skali roku. Dodatkowo w umowie pożyczki zastrzeżono, że w przypadku opóźnienia pożyczkodawca ma prawo obciążać pożyczkobiorcę odsetkami w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie. Ponadto ustalono, iż w przypadku opóźnienia w spłacie dwóch pełnych rat pożyczkodawca ma prawo wypowiedzieć umowę po uprzednim wezwaniu do zapłaty w terminie 7 dni.

Dowód: umowa pożyczki gotówkowej z harmonogramem spłaty – k. 16-21

Dla zabezpieczenia zwrotu pożyczki pozwana podpisała weksel in blanco i deklaracją wekslową, na mocy której upoważniła pożyczkodawcę do wypełnienia weksla poprzez wpisanie domicylu oraz sumy odpowiadającej jej zadłużeniu wynikającemu z umowy pożyczki łącznie z faktycznie poniesionymi przez pożyczkodawcę kosztami postępowania sądowego i egzekucyjnego. Zastrzeżono jednocześnie, iż pożyczkodawca ma prawo uzupełnić weksel i dochodzić na tej podstawie zobowiązania, między innymi, gdy opóźnienie płatności kwoty równej jednej racie przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu do zapłaty należności w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania.

Dowód: deklaracja wekslowa – k. 22, weksel – k. 5

W związku z brakiem spłaty udzielonej pożyczki powód wypełnił wystawiony przez pozwaną weksel na kwotę zaległości na dzień 11 czerwca 2019 roku, tj. 5.748,57 zł, z terminem płatności na dzień 11 lipca 2019 roku. Na zaległość składała się należność główna – 5.669,00 zł oraz odsetki umowne za opóźnienie w kwocie 79,57 zł.

Dowód: weksel – k. 5

Pismem z 11 czerwca 2019 r. powód wypowiedział pozwanej umowę pożyczki, zawiadamiając, że zgodnie z warunkami umowy wypełnił weksel in blanco na kwotę 5.748,57 zł. Pozwana została zarazem pouczone, że brak wpłaty powyższej sumy w terminie 30 dni spowoduje, że sprawa zostanie skierowana na drogę sądową.

(dowód: wypowiedzenie umowy pożyczki – k. 6).

Sąd zważył, co następuje:

W rozpoznawanej sprawie spełnione zostały przesłanki wydania wyroku zaocznego określone w art. 339 § 1 kpc i nie zaistniały jednocześnie przesłanki wyłączające wydanie takiego wyroku przewidziane w art. 340 kpc. Pozwana mimo należytego zawiadomienia o terminie rozprawy, nie stawiała się na nią, nie żądając jednocześnie przeprowadzenia rozprawy w swojej nieobecności i nie składając wyjaśnień ustnie lub na piśmie. W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 339 § 2 kpc, Sąd przyjął za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie,

które zostały poparte załączonymi do pozwu dowodami z dokumentów. Dowody te nie budzą żadnych zastrzeżeń ani wątpliwości co do ich wiarygodności, nie były też kwestionowane przez strony.

W przedmiotowej sprawie, z racji faktu, że pozwana jest konsumentem, a powód udzielił jej pożyczki w zakresie prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej brak było podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym. Jak wskazał Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z 13 września 2018 roku w sprawie C-176/17 art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. 1993, L 95, s. 29) należy interpretować w ten sposób, iż sprzeciwia się on przepisom krajowym pozwalającym na wydanie nakazu zapłaty opartego na wekslu własnym, który stanowi gwarancję wiarygodności powstałej z umowy kredytu konsumenckiego, w sytuacji gdy sąd rozpoznający pozew o wydanie nakazu zapłaty nie jest uprawniony do zbadania potencjalnie nieuczciwego charakteru warunków tej umowy, jeżeli sposób wykonania prawa do wniesienia zarzutów od takiego nakazu nie pozwala na zapewnienie przestrzegania praw, które konsument opiera na tej dyrektywie. Sprawa została więc rozpoznana w postępowaniu zwykłym.

W obliczu przedstawionych przez powoda okoliczności i dowodów nie budzi wątpliwości sądu, że między pozwaną a powodem doszło do zawarcia umowy pożyczki, której przedmiotem była kwota 7.500 zł. Wobec braku spłaty rat pożyczki zgodnie z harmonogramem spłaty, umowa została przez powoda wypowiedziana.

Zgodnie z art. 720 kc przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Ponieważ pozwana jest konsumentem, zaś pożyczkodawca przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych i przy zawieraniu umów posługuje się wzorcami umownymi, dlatego zastosowanie w niniejszej sprawie mają również przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim (t.j.: Dz.U. z 2016r., poz. 1528 ze zm.).

Art. 3 ust. 1 tej powołanej ustawy wskazuje, że przez umowę o kredyt konsumencki należy rozumieć umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255 550 złotych albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. Za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki (art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy).

Zgodnie z treścią art. 353¹ kc, strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

Przepisem ograniczającym swobodę umów jest między innymi art. 385¹ kc, który chroni konsumenta w relacjach z przedsiębiorcą - profesjonalistą w danej dziedzinie. Zgodnie z jego treścią, postanowienia umowy zawartej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Powyższe nie dotyczy tylko postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Niezgodnione indywidualnie są zaś te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 kc).

Niedozwolonymi klauzulami umownymi będą więc takie zapisy, które w sposób nieuczciwy kształtują prawa i obowiązki stron umowy, prowadzą do naruszenia stanu równowagi kontraktowej pomiędzy stronami. W wyroku z 14 marca 2013 r. (C-415/11, A. przeciwko C. d'E. de C.) Trybunał Sprawiedliwości UE wskazał, że o sprzeczności z zasadami dobrej wiary, które na gruncie prawa europejskiego stanowią odpowiednik „dobrych obyczajów”, można mówić wtedy, gdy postanowienia umowne kształtują rozkład praw i obowiązków w sposób, który nie zostałby zaakceptowany przez strony w toku uczciwie prowadzonych negocjacji.

Co istotne, sąd zobowiązany jest do uwzględnienia sankcji bezskuteczności z urzędu. Jak stanowi art. 339 § 2 kpc w sytuacji procesowej, w której zachodzą podstawy do wydania wyroku zaocznego, przyjmuje się za prawdziwe

twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Zwrócić należy uwagę na niekwestionowany w nauce i judykaturze pogląd, że przyjęcie za prawdziwe twierdzeń powoda dotyczy wyłącznie okoliczności faktycznych i nie zwalnia sądu orzekającego od obowiązku rozważenia, czy oświadczenia te uzasadniają należycie i w całości żądania pozwu i czy uwzględnienie tych żądań nie narusza obowiązujących przepisów. Do jego powinności należy zatem dokonanie prawidłowej oceny materialnoprawnej zasadności żądania pozwu opartego na tych twierdzeniach (orzeczenie SN z dnia 29 maja 1958 r., I CRN 969/57, OSNC 1960, nr 1, poz. 14; wyroki SN: z dnia 15 września 1967 r., III CRN 175/67, OSNC 1968, nr 8 -9, poz. 142; z dnia 15 marca 1996 r., I CRN 26/96, OSNC 1996, nr 7 -8, poz. 108; z dnia 6 czerwca 1997 r., I CKU 87/97, Prok. i Pr. - wkładka 1997, nr 10, s. 44; z dnia 31 marca 1999 r., I CKU 176/97, Prok. i Pr. 1999, nr 9, s. 30). Jeśli w świetle przytoczonych przez powoda okoliczności brak podstaw do uwzględnienia żądania pozwu, sąd wyrokiem zaocznym oddał powództwo (zob. wyrok SN z dnia 6 czerwca 1972 r., III CRN 30/72, Biul. SN 1972, nr 10, poz. 178). Sąd ma obowiązek krytycznego ustosunkowania się do twierdzeń powoda zawartych w pozwie. W razie wątpliwości należy przeprowadzić postępowanie dowodowe w celu ich wyjaśnienia (wyrok Sądu Najwyższego z 20 października 1998, I CKU 85/98; wyrok Sądu Najwyższego z 23 września 1997, I CKU 115/97).

Zgodnie z art. 36 a ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim w brzmieniu obowiązującym w chwili zawarcia umowy pożyczki maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu (...) oblicza się według wzoru: $(...) \leq (K \times 25 \%) + (K \times n/R \times 30 \%)$, gdzie K oznacza całkowitą kwotę kredytu, n – okres spłaty wyrażony w dniach, zaś R – liczbę dni w roku. Jednocześnie zgodnie z tym przepisem pozaodsetkowe koszty kredytu w całym okresie kredytowania nie mogą być wyższe od całkowitej kwoty kredytu. Wymaga podkreślenia, że wskazana przez ustawodawcę wysokość kosztów to wysokość maksymalna. Nie są to koszty, które automatycznie należą się każdemu pożyczkodawcy. Aby może było naliczyć je w tej wysokości pożyczkodawca musi wskazać, że faktycznie je poniósł, musi uzasadnić ich wysokość.

W przedmiotowej sprawie prowizja oraz opłata za usługę (...) zostały ustalone łącznie na kwotę 7.359,00 zł, co stanowi aż 95 % kwoty kapitału pożyczki. Suma tych opłat oraz opłaty przygotowawczej to kwota 7.488,00 zł, co równa się w zasadzie kwocie kapitału pożyczki. Sama prowizja została ustalona na kwotę 6.259,00 zł, przy czym z umowy nie wynika żaden powód naliczenia tak wysokiej opłaty, wskazano tylko, że prowizja stanowi wynagrodzenie za fakt udzielenia pożyczki.

Jednocześnie powód wskazał, że koszt usługi (...) stanowi wynagrodzenie za dodatkowe uprawnienia pożyczkobiorcy w związku z zawartą umową. Uprawnienia te obejmują jednorazowe w całym okresie kredytowania skorzystanie z bezpłatnego odroczenia maksymalnie dwóch kolejnych terminów płatności rat („odroczenie rat”) albo bezpłatnego obniżenia o 50% maksymalnie czterech kolejnych rat („obniżenie rat”), przy czym częściowo obniżone raty, bądź odroczone raty zostaną spłacone w dodatkowym okresie kredytowania. Koszt tej usługi ustalono na 1.100,00 zł

Bez wątpienia powód miał prawo do zastrzeżenia w umowie prowizji na swoją rzecz – oprócz opłaty za udzielenie pożyczki oraz odsetek. O ile uprawnienie do obciążenia pożyczkobiorcy prowizją wynika wprost ze wspomnianej ustawy o kredycie konsumenckim, o tyle wysokość tej prowizji powinna mieścić się w rozsądnych granicach. Prowizje są stosowane nie tylko przez instytucje parabankowe, ale także przez banki. Są to swego rodzaju opłaty operacyjne, których celem jest zrekompensowanie kosztów, które dany podmiot ponosi w związku z uruchamianiem kredytu, stanowią także dodatkowe wynagrodzenie pożyczkodawcy. Oczywiście jest, że w przypadku banków, prowizja co do zasady będzie dużo niższa niż w przypadku instytucji parabankowych z uwagi na inne uwarunkowania działalności tych podmiotów, i będzie oscylowała w granicach kilku procent. Klient instytucji parabankowej otrzymuje środki bez konieczności spełnienia rygorystycznych wymagań, jego zdolność kredytowa o ile w ogóle jest weryfikowana, to czyni się to w sposób pobieżny, poprzestając na twierdzeniach pożyczkobiorcy. Wiąże się to z większym ryzykiem braku spłaty pożyczki, a tym samym wyższymi kosztami działalności takiego podmiotu. W ocenie sądu maksymalna wysokość prowizji w niniejszej sprawie nie powinna przekraczać jednak 20% kapitału pożyczki, tj. 1.500,00 zł. Powód nie wskazał na żadne okoliczności, które mogłyby wpłynąć na wyższą wysokość prowizji, okolicznością podlegającą uwzględnieniu jest z pewnością okres czasu, na jaki udzielono pożyczki. Z drugiej strony nie można

pomijać faktu, że oprócz prowizji powód naliczył także opłatę przygotowawczą w kwocie 129 zł. Ponadto powód jest podmiotem profesjonalnie zajmującym się udzielaniem pożyczek, posługiwał się wzorcami umów. Tymczasem nie ulega wątpliwości, że w niniejszej sprawie prowizja kilkakrotnie przekracza wysokość odsetek maksymalnych obowiązujących w czasie udzielenia pożyczki, które powinny stanowić punkt odniesienia przy ustalaniu wysokości prowizji, wobec czego podlegała ona zmniejszeniu.

Odnosnie usługi (...) należy wskazać, że koszt tego pakietu, stanowiący równowartość ponad 2 rat pożyczki, nie znajduje odzwierciedlenia w tym, co jest oferowane w ramach tego pakietu. Brak jest ekwiwalentności świadczeń. Co istotne, w przypadku nieskorzystania z pakietu, żadna część kosztów poniesionych w związku z jego zakupem nie podlegała zwrotowi. Pakiet ten jest nastawiony wyłącznie na wygenerowanie dodatkowych kosztów pożyczki, jest usługą iluzoryczną, i stanowi niczym nieuzasadniony, dodatkowy zysk powoda.

Mając na uwadze powyższe, sąd stoi na stanowisku, iż zapisy umowy pożyczki co do opłaty związanej z usługą (...), a w części dotyczące prowizji, zgodnie z art. 385¹ § 1 kc nie wiązały pozwanej- jako niedozwolone klauzule umowne - a więc nie jest ona zobowiązana do zapłaty tego rodzaju należności. Tym samym, skoro sumę zobowiązania pozwanej z tytułu umowy należało pomniejszyć o kwotę 1.100,00 zł oraz 4.759,00 zł, tj. łącznie o 5.859,00 zł, zaś w niniejszym postępowaniu powód dochodzi kwoty 5.748,57 zł, powództwo podlegało oddaleniu w całości.

O kosztach procesu orzeczono zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 98 par. 1 kpc, obciążając nimi w całości powoda.